

ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСПІЛКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»
Навчально-науковий інститут бізнесу та сучасних технологій
Кафедра менеджменту

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА»

на 2022-2023 навчальний рік

Курс та семестр вивчення	4 курс, 8 (II) семестр
Освітня програма/спеціалізація	«Менеджмент»
Спеціальність	073 Менеджмент
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Ступінь вищої освіти	бакалавр з менеджменту

ПІБ НПП, який веде дану дисципліну,

Бондар-Підгурська Оксана Василівна

науковий ступінь і вчене звання,
посада

д. е. н., доцент,
доцент кафедри менеджменту

Контактний телефон	+38-066-294-63-94
Електронна адреса	bondarpodgurskaa@gmail.com
Розклад навчальних занять	http://schedule.puet.edu.ua/
Консультації	Відповідно графіку
Сторінка дистанційного курсу	http://www2.el.puet.edu.ua/st/course/view.php?id=2491

Опис навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни	Формування у студентів системи спеціальних знань із організації процесу управління конкурентоспроможністю підприємства в умовах викликів і загроз новій економіці
Тривалість	8 семестр, разом 150 годин (лекції 20 год., практичні заняття 40 год., самостійна робота 90 год.)
Форми та методи навчання	Лекції та практичні заняття в аудиторії, самостійна робота
Система поточного та підсумкового контролю	<i>Поточний контроль:</i> відвідування занять; захист домашнього завдання; дискусія в межах навчального матеріалу; виконання індивідуальних завдань; доповіді з рефератами та їх обговорення; тестування; поточна модульна робота <i>Підсумковий контроль:</i> ПМК (залік) – для бакалаврів із менеджменту
Базові знання	Наявність ґрунтовних знань із основ менеджменту, економічної теорії, мікро- та макроекономіки
Мова викладання	Українська
Анотація	У навчальній дисципліні розглядаються загальні риси та особливості управління конкурентоспроможністю підприємства із застосуванням принципів стратегічного управління в умовах викликів і загроз сьогодення. Приділено увагу особливостям здійснення моніторингу і оцінки конкурентоспроможності підприємства, обґрунтуванню та розробці конкурентної стратегії, визначенню чинників впливу на конкурентні

	переваги підприємства, а також формуванню організаційно-економічного механізму управління його конкурентоспроможністю. Відмінною рисою дисципліни є навчання підтримці конкурентоспроможності підприємства в умовах реалізації цілей сталого розвитку за рахунок напрацьованих світовою практикою менеджменту інструментів.
--	---

Перелік компетентностей для бакалаврів з менеджменту, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач
<p align="center">Знання</p> <p>Критичне осмислення основних інноваційних теорій, принципів, методів і понять у навчанні (Зн 2): Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства (ПР3).</p> <p align="center">Уміння</p> <p>Розв'язання складних непередбачуваних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання, що передбачає збирання та інтерпретацію інформації (даних), вибір методів та інструментальних засобів, застосування інноваційних підходів (Ум): демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень (ПР4); описувати зміст функціональних сфер діяльності організацій (ПР5); виявляти навички формування, управління та розвитку креативного потенціалу організації, управління інноваційною діяльністю організації (ПР7).</p>	<p align="center">ЗК</p> <p>Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу (33). Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (34). Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями (39). Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні (310). Здатність до адаптації та дії в новій ситуації (311). Здатність генерувати нові ідеї (креативність) (312).</p> <p align="center">СК</p> <p>Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища (СК2). Здатність визначати перспективи розвитку організації (СК3). Здатність управляти організацією та її підрозділами через реалізацію функцій менеджменту (СК5). Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення (СК12). Здатність до творчої (креативність) та інноваційної діяльності (СК 16)</p>

Тематичний план навчальної дисципліни

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
МОДУЛЬ I. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА		
Тема 1. Суть і значення конкуренції	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань і завдання для самостійної роботи; тестування	Виконати аналітичне завдання для самостійної роботи. Опрацювати нормативно-правові документи, рекомендовані викладачем відповідно до теми

Тема 2. Конкурентоспроможність підприємства: специфіка і проблеми	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань і завдання для самостійної роботи; тестування	Виконати аналітичне завдання для самостійної роботи. Опрацювати нормативно-правові документи, рекомендовані викладачем відповідно до теми
Тема 3. Конкурентне середовище підприємства	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань і завдання для самостійної роботи; тестування	Виконати аналітичне завдання для самостійної роботи. Опрацювати нормативно-правові документи, рекомендовані викладачем відповідно до теми
Тема 4. Конкурентні переваги	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань і завдання для самостійної роботи; тестування	Виконати аналітичне завдання для самостійної роботи. Опрацювати нормативно-правові документи, рекомендовані викладачем відповідно до теми
МОДУЛЬ 2. НАПРЯМИ ОЦІНКИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА		
Тема 5. Основні методи оцінки конкурентоспроможності підприємства	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань і завдання для самостійної роботи; тестування	Виконати аналітичне завдання для самостійної роботи. Опрацювати нормативно-правові документи, рекомендовані викладачем відповідно до теми
Тема 6. Діагностика управління конкурентоспроможністю підприємства	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань і завдання для самостійної роботи; тестування	Виконати аналітичне завдання для самостійної роботи. Опрацювати нормативно-правові документи, рекомендовані викладачем відповідно до теми
МОДУЛЬ 3. УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ В СИСТЕМІ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ: ВИКЛИКИ ТА ЗАГРОЗИ		
Тема 7. Стратегія як інструмента управління конкурентоспроможністю підприємства: обґрунтування вибору	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань і завдання для самостійної роботи; тестування	Виконати аналітичне завдання для самостійної роботи. Опрацювати нормативно-правові документи, рекомендовані викладачем відповідно до теми
Тема 8. Організаційно-економічне забезпечення системи управління конкурентоспроможністю підприємства	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань і завдання для самостійної роботи; тестування	Виконати аналітичне завдання для самостійної роботи. Опрацювати нормативно-правові документи, рекомендовані викладачем відповідно до теми
Тема 9. Імідж як результат ефективного управління конкурентоспроможністю підприємства.	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань і завдання для самостійної роботи; тестування	Виконати аналітичне завдання для самостійної роботи. Опрацювати нормативно-правові документи, рекомендовані викладачем відповідно до теми

Тема 10. Управління конкурентоспроможністю підприємства в умовах викликів і загроз	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань і завдання для самостійної роботи; тестування	Виконати аналітичне завдання для самостійної роботи. Опрацювати нормативно-правові документи, рекомендовані викладачем відповідно до теми
--	---	---

Інформаційні джерела

Нормативно-правова та законодавча база:

1. Конституція України (основний закон). Віче. 1996 р. №9. С. 3-16.
2. Закон України «Про захист від недобросовісної конкуренції» від 7 червня 1996 р. № 236/96.
3. Закон України «Про захист економічної конкуренції» від 11 січня 2001 р. № 2210.
4. Закон України «Про державну підтримку малого підприємництва» від 19 жовтня 2000 р. № 2063-III. Урядовий кур'єр. 2000. 22 листопада.
5. Закон України «Про загальні засади створення і функціонування спеціальних (вільних) економічних зон» від 13 жовтня 1992 р. № 2673
6. Закону України «Про обмеження монополізму і недопущення несумлінної конкуренції в підприємницькій діяльності». Відомості Верховної Ради, 1992, №21 ст. 296.
7. Закону України «Про природні монополії» від 20.04.2000 №1682-III. Голос України. 2000.
8. Закон України «Про інноваційну діяльність» від 04.07.2002 № 40-IV. //http://zakon.rada.gov.ua.

Науково-методична та практична база:

9. Азоев Г. Л., Челенков А. Л. Конкурентные преимущества фирмы. Москва: ОАО «Типография «Новости», 2000. 256 с.
10. Бондар О. В. Особливості та проблеми управління комерціалізацією технологій як умови сталого інноваційного розвитку та конкурентоспроможності України. Актуальні питання розвитку економіки: теорія і практика: колективна монографія / за ред. А. О. Касич, М. М. Хоменко. Кременчук: Кременчуцька міська друкарня, 2012. С. 8–15.
11. Бондарь-Подгурская О. В. Реформирование экономики Украины в новых условиях конкуренции: инновационное развитие и социальная стабильность. Ученые записки. Сер.: Общественно-политические науки. *Бакинский Славянский Университет*. Баку: Свет книги, 2012. С. 59–63.
12. Бондар-Підгурська О. В. Інноваційна активність як основа конкурентоспроможності промислових підприємств України в контексті змін балансу глобальної економічної потужності. *Теоретичні та прикладні аспекти підвищення конкурентоспроможності підприємств*: колективна монографія: у 4-х т. / за ред. О. А. Паршиної. Дніпропетровськ: Герда, 2013. Т. 2. С. 44–54.
13. Бондар-Підгурська О.В., Уграновська А. І. Управління інформаційною безпекою корпорацій України в умовах нових викликів і загроз. Розвиток підприємництва як фактор росту національної економіки: матеріали XX Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 17 листопада 2021 року). Київ КПІ ім. Ігоря Сікорського, **2021**. С.104
14. Бондар-Підгурська О.В., Рубан Ю. О., Шевцова К. А. Цифрова грамотність і цифрова культура як індикатори оцінки результативності формування та реалізації стратегії розвитку підприємства в умовах діджитал-економіки. *Перспективи розвитку управлінських систем у соціальній та економічній сферах України: теорія і практика* : зб. матеріалів V Всеукр. наук.-практ. інт.-конф., 2 грудня 2021 р.. К.: КУБГ, 2021. 509 с. С.364-366.
15. Балабанова І. В. Управління конкурентною раціональністю: монографія. Міністерство освіти і науки України, Донецький національний університет економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського. Донецьк : ДонНУЕТ, 2008. 538 с.
16. Балабанова Л.В., В. В. Холод. Маркетингове управління конкурентоспроможністю підприємств: стратегічний підхід: монографія. Донецьк : ДонДУЕТ, 2006. 294 с.
17. Балабанова Л. В., Кривенко А. В. Управление конкурентоспособностью предприятия на основе маркетинга: Монография. Донецк : ДонГУЭТ им. М. Туган-Барановского, 2004. 147с.
18. Бараненко С. П., Шеметов В. В. Стратегическая устойчивость предприятия. Москва : ЗАО Центр полиграф, 2004. 493 с.
19. Баранчев В. Маркетинговые цепочки ценностей и конкурентное преимущество компании. . *Маркетинг*. 2001. № 4. С. 23-31.
20. Белецкая И. И. Современный механизм формирования конкурентных преимуществ в свете эволюции их теории / И. И. Белецкая. *Прометей*. 2005. № 1. С. 167-172.
21. Белоусов В. Л. Анализ конкурентоспособности предприятия. *Маркетинг в России и за рубежом*. 2001. №5(25). С. 64-70.
22. Берёзкина А. Концептуальные основы мониторинга конкурентной среды. *Маркетинг: методы, формы, исследования*. 2005. №1(80). С.51–59.
23. Бондар-Підгурська О. В. Науково-методологічні засади сталого інноваційного соціально орієнтованого розвитку економіки. Полтава: РВВ ПУЕТ, 2016. 531 с
24. Войчак А. В., Камишніков Р. В. Конкурентні переваги підприємства: сутність і класифікація. *Маркетинг в Україні*. 2005. № 2. С. 50-53.
25. Воронкова А. Э. Стратегическое управление конкурентоспособным потенциалом предприятия: диагностика и организация: Монография. А. Э. Воронкова. Луганск: ВНУ, 2000. 316 с.
26. Горбатов В. М. Конкурентоспособность и циклы развития интегрированных структур бизнеса. Харьков.: ИД «ИНЖЭК», 2006. 592 с.
27. Иванов Ю. Б. Конкурентоспособность предприятия в условиях формирования рыночной экономики: Монография / Ю. Б. Иванов – Х.: ХГЭУ, 1997. 246 с.

28. Иванов Ю. Б. Конкурентоспособность предприятия: оценка, диагностика, стратегия: Научное издание / Ю. Б. Иванов, А. Н. Тищенко, Н. А. Дробитько, О. С. Абрамова. Харьков. : Изд. ХНЭУ, 2004. 256 с.
29. Иванова О. Ю. Методические аспекты оценки конкурентных преимуществ предприятия. *Бизнес Информ*. 2006. № 4. С. 25-31.
30. Иванов Ю. Б. Конкурентні переваги підприємства: оцінка, формування та розвиток: Монографія / Ю. Б. Иванов, П. А. Орлов, О. Ю. Иванова. Х. : ВД «ІНЖЕК», 2008. 352 с.
31. Кизим Н. А., Горбатов В. М. Концентрация экономики и конкурентоспособность стран мира. Харьков. : ИД «ИНЖЭК», 2005. 216 с.
32. Кузмін О. Є., Горбаль Н. І. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства (організації): Навч. посіб. Львів : Вид. Нац. ун-ту «Львівська політехніка», 2004. 188 с.
33. Кулешова А. Б. Конкуренция в вопросах и ответах: Учеб. пособие. Москва : ТК «Велби», Изд-во «Проспект», 2004. 256 с.
34. Лифиц И. М. Теория и практика оценки конкурентоспособности товаров и услуг. Москва: Юрайт, 2001. 224 с.
35. Манцуров, І.Г. Статистика економічного зростання та конкурентоспроможності країни: монографія. Киев: КНЕУ, 2006. 392 с.
36. Мыдинский В.Г., Ильдеменов С.В. Реинжиниринг инновационного предпринимательства: Учебное пособие для вузов /Под ред проф. Ирикова В.А. Москва: ЮНИТИ, 1999. 414 с.
37. Михальчишин Н. Л. Конкурентна політика в Україні: проблеми реалізації та напрями їх вирішення. Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. 2008. Вип. 6 (74). С. 121-129.
38. Мілов О. В., Мілевський С. В. Комплексна модель вибору конкурентної стратегії підприємства. *Економіка розвитку*. 2005. № 3 (35). С. 84-90.
39. Організаційно-економічні механізми посилення конкурентоспроможності регіону (методичні рекомендації) / Відп. ред. П. Ю. Беленький. Львів : Ін-т регіон. досліджень НАН України, 2006. 39 с.
40. Ойхман Е.Г., Попов Э.В. Реинжиниринг-бизнес: Реинжиниринг организаций и информационные технологии. – М.: Финансы и статистика, 1997. 336 с.
41. Портер Майкл Э. Конкуренция: Пер с англ.: Учебное пособие. Москва.: Издательский дом “Вильямс”, 2000. 495 с.
42. Светушков С. Г., Литвинов А. А. Конкуренция и предпринимательские решения. Ульяновск: Изд-во «Корпорация технологий продвижения», 2000. 256 с.
43. Теоретичні основи конкурентної стратегії підприємства : Монографія / За заг.ред. Ю. Б. Иванова і О. М. Тищенко. Харьков : ВД «ІНЖЕК», 2006. 384 с.
44. Тищенко О. М., Кизим М. О., Иванова О. Ю.. Проблемы формирования конкурентных преимуществ. *Теоретичні та прикладні питання економіки*, 2008. Вип.15. С.141 – 153
45. Тищенко А. Н., И. Л. Райнин. Комплексный подход к оценке конкурентоспособности и позиционирования предприятий. Конкурентоспроможність: проблеми науки і практики: Монографія. Харьков: В.Д. «ІНЖЕК», 2006. С.135-156.
46. Тищенко А.Н., Хаустова В.Е., Ялдин И.В. Учет параметров диверсификации при оценке конкурентоспособности предприятия. Конкурентоспроможність: проблеми науки та практики: Монографія. Харьков: ВД «ІНЖЕК», 2007. С.156 – 172.
47. Управління конкурентоспроможністю підприємства: Підручник / Ю. Б. Иванов, М. О. Кизим, О. М. Тищенко, О. Ю. Иванова, О. В. Ревенко, Т. М. Четцова-Терашвілі. Харьков: ВД «ІНЖЕК», 2010. 320 с.
48. Фактори і механізм забезпечення конкурентоспроможності регіону: Наук. доповідь / НАН України. Ін-т регіон. досліджень. Наук. ред. д. е. н., проф. П. Ю. Беленький. Львів, 2005. 145 с.
49. Фатхутдинов Р. А. Конкурентоспособность организации в условиях кризиса:экономика, маркетинг, менеджмент. Москва : Изд.-книготорг. Центр «Маркетинг», 2002. 892 с.
50. Фатхутдинов Р. А. Конкурентоспособность: экономика, стратегия, управление. Москва: ИНФРА-М, 2000. 312 с.
51. Формирование конкурентной позиции предприятия в условиях кризиса: Монография / А. Н. Тищенко, Ю.Б. Иванов, Н. А. Кизим, Е. В. Ревенко, Т. М. Четцова-Терашвили / Под общ. ред. А. Н. Тищенко. Харьков: ИД «ИНЖЭК», 2007. 376 с.
52. Хвостенко О. А. Використання системного підходу у визначенні складових та факторів конкурентного середовища. Електронний журнал Інституту економіки та менеджменту Національний авіаційний університет. Режим доступу до журналу: http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/PSPE/2009_1.
53. Чернявський А. Д., Філіппов М. І. Управління конкурентоспроможністю підприємства : навч. посіб.. Київ: ДП «Вид. Дім «Персонал», 2011. 234 с.
54. Шнипко О. С. Національна конкурентоспроможність: сутність, проблеми, механізми реалізації. Київ : Наук. думка, 2003. 334 с.
55. Bondar-Pidgurska O.V., Karangwa Charles, Kalu Robinson Abuchi. Innovative activity as a tool to increase the competitiveness of corporations in conditions non-industrial economy. *Інноваційний розвиток та безпека підприємств в умовах неіндустріального суспільства*: матеріали міжнародної науково-практичної інтернет-конференції учнів, студентів, аспірантів і молодих вчених (27 жовтня 2020 року, м. Луцьк). С. 40-43.
56. Bondar-Pidhurska O.V., Kornienko N.M., Kiyantseva M.M. Corporate social responsibility as a tool for maintaining the image of the enterprise in the conditions of hybrid wars. *Управління та адміністрування в умовах протидії гібридним загрозам національній безпеці*: матеріали І Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 7 грудня 2020 року). К.: ДУІТ. 2020. С.18-20.
57. Bondar-Pidhurska O., Glebova A. Information security as a digital technology’s development factor of innovative socially oriented economy. *Atlantis Press. Advances in Economics, Business and Management Research*. 2020. Vol. 156. С. 307-313.

58. Bondar-Pidhurska O., Glebova A., Solovykh Y. Challenges, Threats and Possibilities of National Education as a Driver for Innovative Development of Economy. *Atlantis Press. Advances in Social Science, Education and Humanities Research*. **2021**. Vol. 516. С. 6-10.
59. Bondar-Pidhurska O.V., Karangwa Charles, Ammar Ahmed Omar Ali. Management of competitiveness of enterprises in conditions of hybrid threats of sustainable development: innovative technologies and ecosconsciousness. *Управління та адміністрування в умовах протидії гібридним загрозам національній безпеці*: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 7 грудня 2021 року). К.: ДУІТ, ХНУРЕ. **2021**. 694 с. С. 209-211.
60. Bondar-Pidhurska O. V., Khomenko I. I. Peculiarities of evaluation of efficiency of the process of information security management of the enterprise: cyber security and intellectual property. *Modern scientific research: achievements, innovations and development prospects*. Proceedings of the 8th International scientific and practical conference. MDPC Publishing. Berlin, Germany. **2022**. Pp. 632-638.
61. Porter M. E. Competitive advantage: Creating and sustaining superior performance. New York: The Free Press, 1992. 557 p.
62. Prahalad C., Hamel G. The Core Competence of the Corporation. *Harvard Business Review*. 1990. Vol. 68. № 3. P. 79-91.
63. Shymanovska-Dianych L.M., Bondar-Pidhurska O.V., Hliebova A.O. Assessment of the image of the innovative enterprise as a factor of its competitiveness in the conditions of new challenges and threats. *Економіка і регіон*. № 4(83). **2021**.

Програмне забезпечення навчальної дисципліни

Пакет програмних продуктів Microsoft Office .

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

Політика щодо термінів виконання та перескладання: завдання виконуються відповідно до графіку навчального процесу. Перескладання модулів відбувається із дозволу провідного викладача за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: списування під час виконання поточних модульних робіт та тестування заборонено (в т. ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.

Політика щодо відвідування: відвідування занять є обов'язковим компонентом. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі (Moodle) за погодженням із провідним викладачем.

Політика зарахування результатів неформальної освіти: <http://puet.edu.ua/uk/publicna-informaciya>

Шкала нарахування підсумкових балів з дисципліни «Управління конкурентоспроможністю підприємства»

Оцінка за шкалою ECTS		Оцінка за національною шкалою	Якісні критерії оцінки знань
A	90-100	5 (відмінно)	Глибокі знання, можлива незначна кількість помилок
B	82-89	4 (дуже добре)	Міцні знання вище середнього з можливими кількома помилками
C	74-81	4 (добре)	Міцні знання з певною кількістю серйозних помилок
D	64-73	3 (задовільно)	Непогані знання, але є значна кількість серйозних недоліків
E	60-63	3 (задовільно достатньо)	Достатні знання, які задовольняють мінімальним критеріям
FX	35-59	2 (незадовільно) з можливістю повторного складання	Недостатні знання, слабо засвоєний матеріал, невміння самостійно викласти його зміст
F	0-34	2 (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Невміння осмислити зміст теми і публічно чи письмово представити його